

„Legyen rendszere
a közös munkának, fogalmazódjanak
meg közös célok, alakuljon hozzá közös
cselekvési program.”

Interjú Bakos Klárával, a Magyar Könyvtárosok
Egyesületének elnökével

– 2003 tavasza óta vagy a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke. Hogy érzed magad ebben a szerepben?

– Nem értem rá ezen elgondolkodni, belelendültem a munkába, és a lendület még tart. Az elmúlt évben módom volt az egyesületi munka minden szférájából tevőlegesen kivenni a részem. Talán előnyömré vált, hogy megtapasztaltam mind a magasságokat, mind a mélységeket. Minden nehézség ellenére rengeteg hasznom származott belőle. Az elnökség tagjai sokat segítettek a munkámban. Úgy érzem, a hangot megtaláltuk egymással, jó munkamegosztással és koordinálással – bár hiányzott a főtitkár személye – sikerült az egyesület tervezett feladatait megoldani, napi életét továbbvinni.

– A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem könyvtárának az igazgatója is vagy. Ez a munkakör a könyvtár jellege miatt talán egy zártabb világban való tevékenységet jelent. E két szerep, e zárt intézmény igazgatójává és az egyesület elnökéé, mely által nagyon sok emberrel kerülsz kapcsolatba, hogyan fér meg egymás mellett az életedben?

– Nem érzek kettősséget sem magamban, sem szerepköreimben. A „civil” kommunikációval, kapcsolataim sokaságával nem az elnökségi szerepkörben találkoztam először. A Nemzetvédelmi Egyetem Központi Könyvtár nyilvános felsőoktatási könyvtár, ODR tagkönyvtár, igen kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezik – nem nevezném zártnak. Minden könyvtárnak megvan a sajátossága, váltig küzdök az ellen, hogy a Nemzetvédelmi Egyetem könyvtárának egyetlen ismerve a zártság legyen.

– Biztos vagyok benne, hogy lesz majd alkalmunk arra, hogy a nemrég, a korszerű igényeknek teljes mértékben megfelelően felújított könyvtárat is bemutathassuk a lap hasábjain. Most viszont olyan témáról szeretnék főként beszélgetni veled, melynek közelgő aktualitás ad okot. Idén hatodik alkalommal rendezik meg a Magyar Könyvtárosok Világtalálkozóját. Az MKE gyakorlott a találkozók szervezésében, hiszen évről évre vándorgyűlést szerveznek intézményi és egyéni tagjai részére.

Hogyan vesztek részt most ennek a világtalálkozóknak a megrendezésében? Milyen szerepet vállaltok a lebonyolításban?

– A világtalálkozót a Könyvtári Intézet szervezi. Az MKE az intézet megítélt felkérésére vesz részt a rendezvényen egyrészt szponzorként, másrészt egy kerekasztal-beszélgetés rendezőjeként, ahol a határon túli magyar könyvtárosokat tömörítő egyesületek tisztségviselői lesznek jelen. A szponzorálásról annyit, hogy az előkészítő szakaszban az MKE pályázati forrászerzési lehetőségeit az intézet rendelkezésére bocsátotta, pályázatot adott be a világtalálkozó támogatására, a kerekasztal-beszélgetésekkel szemben pedig nagyok az elvárások. Fontosnak tartom, hogy a korábbi évekhez hasonlóan az intézet számít az egyesületre.

– Tehát a találkozó egyik programja egy kerekasztal-beszélgetés lesz az MKE és a Kárpát-medencei könyvtáros egyesületek tisztségviselőinek részvételével. Mit gondolsz, mik azok a fő témák, amik felmerülnek majd e beszélgetés alkalmával? Milyen stratégiát fogalmazott meg az MKE a határon túli magyar könyvtárosokkal való kapcsolattartás ápolása tekintetében?

– Hasonlóan más területekhez, a határon túli kapcsolattartás is változásokon megy keresztül. Megszűnnek a formális elemei, hogy átadják helyüket érdemi kérdések megbeszéléseinek. Új történelmi szituációban új kihívásoknak kell megfelelni, ezt valamennyien jól látjuk. A kerekasztal-beszélgetést az elnökség és magam is szorgalmaztam. Mindenképpen fontosnak tartjuk az eszmecserét együttműködésünk megújításáról. Legyen rendszere a közös munkának, fogalmazódjanak meg közös célok, alakuljon hozzá közös cselekvési program. Szűnjön meg a még mindig létező paternalista szemlélet, lépjen helyébe a partnerség. És főleg: mindezt ne csak mondjuk, tegyünk is ennek érdekében. Megjegyzem, az MKE békéscsabai tagszervezete által rendezett tavaszi konferencián, ahol ötven határon túli magyar könyvtáros kolléga vett részt, ezek az igények már hallhatók voltak. Tagszervezeteink e témában kiváló partnerek, és elnökségünk sem egyik percről a másikra alakította ki elképzeléseit. A világtalálkozó kerekasztala egy folyamat stációját jelenti, ahol megfogalmazódnak helyzetelemzések, irányok, lehetőségek, és így szó esik természetesen az Európai Unióról, esélyről, dokumentumellátásról, digitalizálásról, hogy csak a fő kategóriákat említsem.

– Esetleg már az új stratégia, az előbb említett célok gyakorlatban való megvalósításának része volt az, hogy a 2003. évi vándorgyűlés a „Könyvtár – kapu a világra” jegyében zajlott Nagykanizsán? A mottóban egyértelműen a nyitás gondolata fogalmazódott meg.

– A vándorgyűlés egy évtizede alkalmas fóruma a Kárpát-medencei magyar könyvtárosok találkozójának. A 2003-as nagykanizsai rendezvényen azonban e területen határozottan megjelent a változtatás igénye. A vándorgyűlés ajánló mondatai között szerepelt, hogy a határon túli magyar könyvtárosokat az MKE vonja be a rendezvény tartalmi előkészítésébe, kérjen fel előadókat a különböző szekciók témaköréhez. Ez az ajánlás a korábban jól működő, de mára vérszegénnyé vált jelenléti formát egy csapásra elsöpörte.

Visszacsatolva a fentebb mondottakhoz, ebből is világosan kitűnik, hogy az együttműködési alappontok, ha úgy tetszik, a közös stratégia újrafogalmazása

megfelelő támogatást kap a határon túli magyar könyvtárosok oldaláról is. Elnökségünk úgy döntött, hogy a kerekasztal-beszélgetést követően a 2005. évi vándorgyűlést már az ajánlás és persze a megállapodások szellemében rendezzi. A kapu nyitva, mindkét térfélről egyformán szabad az átjárás.

– *A nemzeti kultúra megőrzésének egyik feltétele a határon túli magyar könyvtáraknak a magyarországi dokumentumokkal való ellátása.*

– E kérdésben a válaszadásra nem vagyok kompetens személy, de úgy vélem, ezen a területen bőven akadna teendő. A NKÖM határon túliakkal foglalkozó főosztálya rendelkezik e célra bizonyos pénzügyi kerettel, ami viszont nem elégséges. Megemlítendő, hogy a határ menti megyék (Békés, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén stb.) közkönyvtárai sokat tesznek a dokumentumellátás nehézségeinek enyhítésére, illetve vannak kiegészítő források is. Gondoljunk csak Hiller miniszter úr vándorgyűlésünkön tett 5+1 pontos felajánlására, amelynek plusz pontjában saját pénzügyi kerete terhére ajánlott föl 500 példányt a Magyar művelődéstörténet tízkötetes kiadásából a határon túli magyar könyvtárak számára. Tudom, mindez nem egyetemes megoldás, ide komoly forrásra lenne szükség.

– *Hogyan befolyásolja a határon túli magyar könyvtárakkal való kapcsolattartást az, hogy országunk az Európai Unió tagja lett?*

– A világtalálkozó alkalmával is gyakran kerülnek majd beszélgetéseink fókuszába az európai uniós feladatok. Többféle és nagyon felelősségteljes feladatunk lesz e téren. A saját uniós tapasztalataink átadásán túl részt kell vennünk a felkészítés folyamatában – amennyire lehetséges. Gondolok itt a jogszabály-értelmezésekre, könyvtárosképzésre, a különböző tematikájú továbbképzésekre, kommunikációs tréningekre (ezt a munkát az egyesület az idén határon túli kollégákkal már megkezdte), pályázatírásra, amennyiben Románia megkapja az Unió zöld tábláját, stratégiai értelmezésekre, esélyegyenlőségre, illetve a kollégák által hozott problémák megoldására.

Nem gondolom, hogy nehezebb lesz a jövőben a kapcsolattartás a határon túli könyvtárakkal, sőt, úgy vélem, konstruktívabb lesz az együttműködés az európai szellemiség jegyében.

– *Köszönöm az interjút, és munkádhoz sok erőt és kitartást kívánok!*

– Én is köszönöm a 3K-nak, hogy válaszolhattam a kérdéseire.

Pegán Anita